

dövastidning

6:2013

Tema: Att flyga
LOUIS NEETHLING
Västanviks folkhögskola

Stor okunskap i flygvärlden

Jag satt ombord på ett plan som skulle ta mig hem till Stockholm från New York. Den amerikanska flygvärdinnan gick fram till mig och skrev "Vill du ha säkerhetsinstruktionerna i blindskrift?". Jag svarade att jag var seende och kunde läsa. Hon log nervöst och såg ut att vara förvirrad. På mitt boardingkort stod det att jag var döv, inte dövblind. En annan gång, när jag var i Bombay och skulle flyga till södra Indien, envisades flygplatspersonalen med att jag skulle ha assistans. Jag sa att jag kunde klara mig själv. När assistenten och jag var i avgångshallen sa hon att jag måste sitta kvar precis där och vänta. Jag sa att jag ville gå runt lite och kolla och fika. Hon gav sedan med sig och sa "Kom tillbaka om 40 minuter". Jag kände mig som en femåring. Det spelar ingen roll vart jag flyger. Okunskapen om hur flygbolagsanställda och flygplatspersonal ska bemöta döva, dövblinda och hörselskadade passagerare är stor överallt i världen. Vi har därför i det här numret ett tema

om hur vi upplever våra flygresor och hur de kan bli bättre. Läs mer på sidorna 12-15. Missa inte läsarnas berättelser om deras flygresor. De är tragikomiska. Många av er känner säkert igen dem.

Drömmen är att det alltid ska finnas visuell trafikinformation ombord på bussar, flyg, färjor och tåg. Inte bara döva och hörselskadade vinner på det utan också hörande, som till exempel lyssnar på musik och kanske missar information i högtalarsystem. Tyvärr är det inte så i dag. Det visar inte minst Jonny Dufvenberg. Han visste inte att det ena av de två tågsätten skulle fortsätta till en annan destination. Därmed satt han på fel tågsätt. Läs mer på sidan 5.

Vi är glada över att kunna berätta att vi inför en ny avdelning i tidningen: Julias kluriga. Julia Kankkonen är känd för sina frågesporter. I det här numret utmanar hon er. Hur många poäng lyckas ni knipa? Hoppas ni tycker om frågesporten! Den är på sidan 25.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Turkos färg. Vad hade Dövas dag i Sundsvall, Manillaskolan-invigningen, Teckenspråkets dag och Världsteckenspråkssdagen i år gemensamt? De hade alla turkosa inslag, till exempel ballonger. Roligt att se att den turkosa färgen – teckenspråkets färg – blivit etablerad i Sverige.

Lagförslag om bristande tillgänglighet. Regeringen meddelade i september att den avser att komma med ett lagförslag om bristande tillgänglighet. Det var på tiden! Vi får hoppas att det blir ett bra förslag.

Polisens romska register. Dagens Nyheter avslöjade i september att Skånepolisen har två olagliga register över romer. I det ena finns 4.029 människor, varav över tusen barn. Många i registret är ostraffade. I det andra finns 997 personer där majoriteten är romer. Det är förbjudet att upprätta etniskt baserade register. Ändå kunde det ske i 2010-talets Sverige. Obehagligt.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 6/2013

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: Nr 7: 25 okt
Nr 8: 29 nov
Utgivning: 14 nov
19 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning, SDR
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se
Ansvarig utgivare: Helena Fremnell
Redaktör för DT: Niclas Martinsson
0738 333 060 (sms/3G)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Redaktör dovastidning.se:
Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)
tomas.lagergren@dovastidning.se
Form: Annalena Sandgren, Formligen.se
Omslag: stock.xchng

Facebook: facebook.com/dovastidning **Twitter:** @DovasTidning

PRENUMERATION:

prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år
Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

ANNONSER:

Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Juni 2013
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

I KORTHET

4

NYHETER

5

SIGNERAT:
PETRA ÖRLEGÅRD

7

TEST: FLEXITEXT

8

REPORTAGE:
VÄSTANVIK

10

TEMA
ATT FLYGA

12

PORTRÄTT:
NEETHLING

16

UTRIKES:
BOLOGNA

18

9 FRÅGOR:
PATRICIA

19

FÖRBUNDS-
NYTT

20

UNG

22

JULIAS
KLURIGA

25

Treåring först med teckenspråkstolk i förskolan

● Treåringe Basil Wheatley är troligen det första döva barnet i Europa som har en professionell teckenspråkstolk i sin förskola i den flamländska delen av Belgien. Hans föräldrar, Mark Wheatley (EUD:s kanslichef) och Kathleen Vercruysse, är döva och använder teckenspråk dagligen. De anlätade en advokat för att slåss för sonens rätt till full delaktighet i förskolan. Döva elever i Flandern kunde tidigare få teckenspråkstolk i skolan från tolv års ålder. Därför avslogs föräldrarnas ansökan om tolk i skolan. De överklagade, och hänvisade till FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning, som Belgien hade ratificerat. Det flamländska utbildningsdepartementet beslöt då att ge Basil Wheatley rätt till tolk; ett genombrott inte bara för honom utan också för alla andra barn i landet och världen, skriver familjen i World Federation of the Deafs nyhetsbrev.

100

år fyller Svenska Dövidrottsförbundet (SDI) den 6 november i år. Det är världens näst äldsta dövidrottsförbund och består av 47 klubbar med cirka 5000 medlemmar. SDI:s jubileumsfest äger rum i Stockholm den 2 november.

Symboliskt samarbete mellan SVT och TV4

● Nu använder SVT och TV4 samma symboler för sina tillgänglighetstjänster: textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning. Symbolerna ska användas i tv-rutan, i tv-tablån och på webben. En annan nyhet är att man efter årsskiftet kan få programmen textade via text-tv-sidan 199 oavsett kanal. Alltså kommer text-tv-sidan 299 (för SVT2) och 890 (för TV4) inte längre att användas. TV4:s teckenspråkstolkade program finns att titta på tv4.se/tv4tolken. SVT ska inom kort ha en gemensam sajt för sina teckenspråkstolkade och teckenspråksprogram.

Nu också utlandssamtal

● Förmedlingstjänsten Texttelefoni har hävt begränsningen för utlandssamtal. Tidigare fick användarna endast ringa utlandet i högst två minuter per samtal. Begränsningen sattes av Post- och telestyrelsen (PTS) på grund av kostnadsskäl. Efter hård kritik av SDR och övriga hörselorganisationer togs begränsningen bort. Nu kör Texttelefoni en testperiod för att se om det fungerar bra och utan att begränsningen missbrukas.

Barns tillgång till teckenspråk sämre idag

● Språkrådet har gett ut rapporten "Se språkrådet – barns tillgång till svenskt teckenspråk". Den visar att teckenspråkiga barn i dag har sämre möjligheter än för tio år sedan att använda teckenspråk. Eftersom de flesta föräldrar inte behärskar teckenspråk har teckenspråkiga förskolor och skolor enligt Språkrådet en särskilt viktig roll. De gjorde en kartläggning år 2010 av teckenspråkiga förskolor. Endast 8 av 21 bedömdes som fullt teckenspråkiga. I de andra användes även tal och tecken som stöd i varierande grad. Döva med cochleaimplantat och hörselskadade går i större utsträckning i förskolor som stimulerar talspråket. När de inte uppfattar tal används ofta teckenstöd. Det är enligt Språkrådet en mager ersättning för teckenspråk. Hörande barn till teckenspråkiga föräldrar får lära sig teckenspråk i hemmet i tidig ålder men får mycket lite stöd i förskola och skola. Enligt språklagen ska döva, hörselskadade och hörande barn ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Språkrådet har därför föreslagit olika åtgärder för att förbättra deras möjligheter.

Lagförslag om bristande tillgänglighet

● Integrationsminister Erik Ullenhag (FP) meddelade i mitten av september att de fyra regeringspartierna nu för första gången hade kommit överens om att återkomma till riksdagen med ett lagförslag om att bristande tillgänglighet är en form av diskriminering. Handikapprörelsen, bland annat på Twitter, jublade. SDR:s ordförande, Hanna Sejlitz, sade att hon gladdes åt nyheten men ville samtidigt avvakta och se vad förslaget innebär.

Illustration Lagergren:

SNILLEN SPEKULERAR

Jonny blev nästan bortkopplad

Jonny Dufvenbergs tåg delades av i två delar och han satt i fel del av tåget som skulle mot ett annat håll än dit han skulle. Ingen berättade det för honom – varken i förväg eller ombord. En kvicktänkt kvinna räddade hans resa. På SJ beklagar man det inträffade.

Den 4 september tog Jonny Dufvenberg tåget hem till Örebro från Södertälje Syd. Han åkte på en mobilbiljett med obokad plats från Södertälje Syd kl. 17.17 och den skulle ankomma till Arboga 18.26 där han skulle byta vidare till Örebro. I Eskilstuna såg han folk gå på och av tåget. Det såg inte annorlunda ut på något sätt. Men vad han inte visste var att tåget hade kopplats ur i två delar: den främre delen skulle vidare till Arboga, medan den bakre skulle till Stockholm. Tåget hade två tågset*.

Jonny satt i det bakre tågsättet, intet ont anande. En dam i samma vagn märkte att Jonny var döv och frågade för säkerhets skull honom om han skulle till Arboga. Han nickade ja. Då pekade hon mot det främre tågsättet och artikulerade ”Arboga!” Han reagerade snabbt och sprang ur och hoppade på den främre delen i sista sekunden. När tåget rullade iväg var han stressad och förvirrad.

– Jag hade inte fått veta någonting om någon urkoppling av tåget, vare sig via sms, i monitorerna inne i stationen, på perrongen eller inne i tåget. Ingen konduktör hade gått förbi under resan heller, berättar Jonny, som mått dåligt och känt stress över situationen. Hade damen inte sagt till hade han åkt mot Stockholm – helt i onödan. Informationen om att tåget skulle delas hade gått via högtalarsystemet.

– Nu känner jag mig otrygg när jag åker tåg. Hur ska jag veta nästa gång? Måste jag dubbelkolla vid varje station? frågar sig Jonny, som vill ha samma information som alla andra får på tåget. Han har anmält händelsen till SJ, som beklagar det inträffade.

– Sådär ska det naturligtvis inte vara, Jonny ska inte behöva känna sig otrygg att resa med tåg. Tyvärr har vi i detta fall brustit i våra rutiner, vilket jag djupt beklagar, säger Elina Yli-Torvi, på SJ:s pressavdelning.

Johnny Dufvenbergs resa höll på att gå illa.

Hon berättar att när de utbildar sin ombordspersonal uppmanas personalen att vara uppmärksam på om någon resenär verkar osäker eller otrygg på något sätt och fråga om de kan hjälpa till.

– Men det kan vara svårt att veta vem som har en hörselnedsättning eftersom det inte är en synlig funktionsnedsättning, menar Yli-Torvi och säger att döva och hörselskadade resenärer kanske bör underlätta för personalen och sig själva genom att berätta för konduktören vid biljetviseringen att de har svårt att höra.

– På det sättet är personalen förberedd på att de måste tänka på att den personen inte hör utropen via högtalare.

Men i det här fallet dök det inte upp någon konduktör..?

– Det är naturligtvis inte bra. Vi kommer att se över våra rutiner. Som ett första steg i det här kommer Jonnys exempel tas upp som en av punkterna på SJ:s Handikappråds nästa möte i oktober, säger Elina Yli-Torvi.

Stig Kjellberg, som sitter med i SJ:s handikappråd för Sveriges Dövas Riksförbunds räkning, ser fram emot mötet.

– Jag anser att SJ har brustit i sina rutiner genom att inte gå runt i vagnen för att säkerställa att det inte finns passagerare som ska åt det andra hållet kvar i vagnen. Om det ingår i turlistan att vagnen alltid blir bortkopplad på den turen så bör man inte sitta i den vagnen om man har bokat biljett till Arboga. Det ska inte vara slentrian i med att enbart använda högtalarupprop eller visa via displayen om det sker någon trafikstörning för det finns alltid folk i vagnen som inte uppmärksammar det, menar Stig Kjellberg.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Tågset* = är ett eller flera spårfordon som kopplats ihop så att de kan manövreras som en enhet.

LÅW tillbaka i rampluset

Årets Dövas Dag ägde rum den 20-22 september i Sveriges "mittpunkt", Sundsvall. Temat var Vi är olika men lika; inspirerat av tv-programmet Lika Olika. Arrangemanget inleddes med en konferens där Lars-Åke "Låw" Wikström var en av föreläsarna.

I det pampiga Stadshuset i centrala Sundsvall satt uppemot 140 deltagare i den guldprydda konferenssalen och lyssnade på SDR:s förra mångåriga ordförande Lars-Åke "Låw" Wikström som gick först ut av de tre föreläsarna. Han berättade om hur det gamla Dövskolesverige såg ut och om hur teckenspråksforskningen vid Stockholms universitet växte fram och dess betydelse för vägen till riksdagens erkännande av det svenska teckenspråket. Och så gav han en lektion i hur teckenspråket är uppbyggt och hur det skiljer sig från det svenska språket. Han gav sin syn på teckenspråket i tv-rutan. Enligt honom är det inte alltid begripligt, tydligt och vårdat, vilket det borde vara.

Arrangören fick inspiration av det omtalade tv-programmet Lika Olika med komikern Özz Nûjen som programledare. Det sändes 2012. Tanken bakom temat Vi är olika men lika är enligt programansvariga Thyra Lindström att arrangören vill att

både döva och hörande ska bli mer medvetna om vad det är som förenar respektive skiljer dem åt.

– Vi är lika hörande på väldigt många sätt. Vi sover, jobbar, gifter oss... Det enda som skiljer oss åt är att vi använder olika språk, sade Thyra Lindström, som tillade att deltagarna också skulle få veta att det även finns skillnader inom dövgruppen, till exempel ungdomars sätt att teckna.

Julia Kankkonen var en av de tre föreläsarna. Hon bad deltagarna bilda par och diskutera olika frågor, till exempel vad dövkultur är och vad svensk kultur är. En rad olika svar gavs. Lars Wallin från teckenspråksavdelningen vid Stockholms universitet var både moderator och föreläsare. Han sa att det faktum att landets dövföreningar inte är lika välbesökta som förr är ett tecken på att vi mår bra. När teckenspråket stod tillbaka i dövskolan, och när döva inte kunde ta del av information lika mycket som hörande, var dövföreningen dövas andra hem. Men nu är teckenspråket accepterat i samhället och döva har aldrig varit så delaktiga i samhället som nu.

– Det är faktiskt något positivt, men samtidigt tråkigt för dövföreningarna, sade Lars Wallin.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: TOMAS LAGERGREN

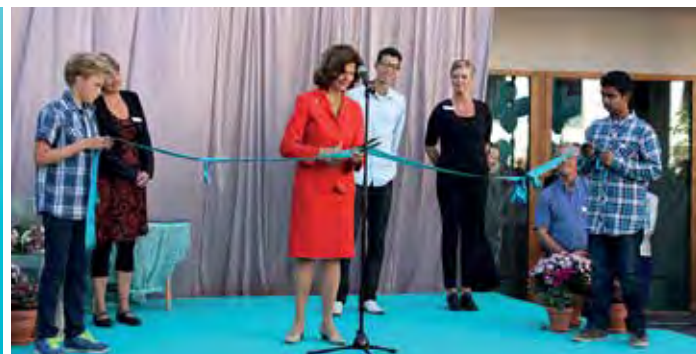

Världsteckenspråksdagen i kulturens tecken

Kulturminister Adelsohn Liljeroth: "Om jag inte var hörselskadad hade jag aldrig blivit minister"

Läs mer på dovastidning.se

Nya Manilla invigd

Invigningen av Manillaskolans nya lokaler på Campus Konradsberg gick i euforiska tecken med kungligt klipp.

Läs mer på dovastidning.se

Jag skrattar sist av alla i biosalongen

Jag är ganska kräsen när det gäller komediserier och -filmer. Det finns många som jag inte ens tycker är särskilt roliga. Jag föredrar de filmer och serier som har mycket slapsticks; alltså en typ av komik där fysiska händelseförlopp och våldshandlingar beskrivs på ett överdrivet sätt.

Den tecknade serien Simpsons, den brittiska komediserien Pang i bygget och filmerna Rosa Pantern och Polisskolan är sådana som tilltalar mig och som jag aldrig tröttnar på. Visst är de larviga men de får mig att skratta just för att karaktärerna i dem gör något lustigt. Det händer sällan att jag roas av fyndiga och roliga repliker. När det väl sker så brister jag ut i skratt sist av alla i biosalongen. Jag gillade till exempel American Pie-filmerna men jag skrattade mest åt rollfigurernas ansiktsuttryck och tokigheter, inte åt vad de sade. Humor handlar ofta om roliga uttal. Som döv missar man naturligtvis det. Ironi är svårt att uppfatta om det inte framkommer tydligt i en mening eller om man inte kan koppla ihop det med en viss händelse i filmen eller serien.

Därför är det extra roligt att få njuta av kort- och långfilmer med döva skådespelare och som är regisserade av döva den här hösten, t.ex. Louis Neethlings "Sagan om staden London" och "Fortfarande här". Åh, vad jag skrattade. Brittisk humor – men också dövhumor – när den är som bäst. Jag skrattade helt enkelt i rätt ögonblick utan att behöva läsa undertexterna för att fatta. Åt det minsta lilla. Ansiktsuttryck, gester, hur man tecknade – ja, helt enkelt det visuella uttrycket. Det var likadant med TV-serien Anders.se för ett par år sedan.

Humor i vardagen är för mig när någon gör en tabbe eller bjuder på en ful grimas eller lustig gest, inte om någon har en underlig röst eller skriver roliga meningar. Jag gillar till exempel den döve komikern Rob Roy. Han är en jäkel på storytelling: det är att han återger olika skeenden på teckenspråk och med ett rikt bildspråk. Tyvärr är det svårt för icke-teckenspråkiga att fatta poängen. Storytelling är inte så enkelt att översätta.

En gång försökte jag förklara för en hörande vad teckenspråks-humor var för någonting. Han tyckte inte att de kända dövhistorierna var särskilt underhållande, bortsett från den berömda dövhistorien om när en döv fartdåre plockade upp en hörande liftare och sen blev stoppad av polis. Den döve föraren förklarade att han inte hörde och då lät polisen honom köra vidare. Liftaren blev imponerad. Han fick sedan köra. Även han blev stoppad av polis. Han gjorde precis samma sak som den döve föraren; alltså visade han med händerna att han inte hörde. Då började polismannen teckna. Knepet att låtsas vara döv och teckna funkar inte alltid.

Hörande och döva har helt enkelt inte alltid likadan humor. Naturligtvis betyder det inte att alla döva skrattar åt samma saker. Men jag är ganska säker på att vi var många som hade roligt åt hunden Busans galna upptåg i Teckenlådan i slutet av 1990- och i början av 2000-talet.

Jag uppskattar att den teckenspråkiga kulturen har ökat på sistone, särskilt i TV-rutan. Därför är det extra skojigt att få följa dramaserien "Inte värre än andra"* i höst, den allra första teckenspråkiga dramaserien för vuxna. Den ska passa både döva och hörande.

Kommer vi att skratta samtidigt tillsammans för en gångs skull?

Det hoppas jag.

* Inte värre än andra har SVT-premiär den 21 oktober kl. 19.30 på SVT.

Petra Örlegård pluggar just nu Media Management på Linnéuniversitetet och tränar inför Kalmar Ironman 2014. Det bästa hon vet är att springa långt på söndagarna och vara med sin pojkvän.

alltomteckenspråk

Ett specialnummer för alla som är nyfikna på teckenspråk

Dövas Tidnings specialnummer Allt om teckenspråk har blivit en stor succé.
Vill du beställa tidningen till din arbetsplats eller skola?
Mejla namn, adress och antal exemplar till bestallning@dovastidning.se
Du betalar bara portot.

**Succén
fortsätter!**

Det här är huvudmenyn, innan man ringer.

Två pratbubblor fylls på utan att turas om. Fortsätter man så försvinner förmedlarens text upp och man får scrolla för att hänga med.

Flexitext-app testad: Fortfarande bäst i datorn

Flexitext är relativt känt bland döva och hörselskadade som en webbaserad kostnadsfri texttelefonjänst där du kan ringa textförmedlingen eller dina kompisar. Nu har de kommit med en mobilapp till både Ios och Android. DT har testat Iphone-appen.

Användargränssnittet i appen är precis som i webbklienten mycket enkelt. Man känner igen sig direkt. Ett plus i app-läget är att när man loggat in en gång så behöver man inte logga in igen – det gör att man enkelt kan ringa upp nästa gång. Det går att ringa mellan datorer, mobiltelefoner, smarta mobiltelefoner, surfplattor och traditionella texttelefoner. Fantastiskt bra, men det är också det stora minuset.

Om man vill ringa en kompis måste denne också ha appen i sin mobil. Ska kompiserna ladda hem appen krävs det att denne först registrerar sig på webben, vilket tar sin lilla tid. Står man då med en mobil har man mycket mindre tålamod än när man sitter vid en dator. Då slutar det nog med att man sms:ar varandra istället – som man alltid gjort.

Då har inte Flexitext:s app mycket att sätta emot, förutom att den kan erbjuda texttelefoniförmedling i mobilen. Och det är ju viktigt.

Då sätter användarvänligheten käppar i hjulet. Den kunde ha varit bättre i samtalsflödet; två pratbubblor som fylls i utan att turas om och man får inte den överblick som man annars har i smarta mobiler numera, pratbubblorna dyker upp efter varandra i olika färger och man kan följa samtalet lätt.

Jag har försökt ställa in min app på både med ”meddelande-läge” och utan, utan att se någon skillnad. Det är dåligt.

Man ska dock komma ihåg att när man ringer via Flexitext:s app, är det inte som att skicka sms. Man kommunicerar i realtid snarare, alltså ser man texten tecken för tecken eller ord för ord. Detta i två pratbubblor och den man pratar med försvinner upp i skärmen, både i liggande och stående läge (se bild ovan). Obegripligt dåligt. Där och då tappar man intresset – och väljer andra vägar i stället. Jobbar man bort barnsjukdomarna och inför ett smartare samtalsflöde, underlättar registreringen i mobil-läget och gör skalet stilrent – först då är det en app att räkna med.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

I Dövas Tidning nummer 7 testar vi Bildtelefoni.net-appen.

Mindy gör teater

Mindy Drapsa är känd för sina kortfilm- och TV-produktioner. Nu debuterar hon som teaterregissör och manusförfattare för Riksteaterns Tyst Teater. Hennes pjäs "Ljuset i sprickan" har premiär den 14 oktober och handlar om döva kvinnor.

Den unga fången Hanna och den äldre fängelsevakten Gertrud hamnar på kollisionkurs när de har samtal i ett låst rum. Hanna har alltid fått använda teckenspråk, vilket Gertrud inte gjort. Vidare går Hanna emot samhällets normer för hur döva, och kvinnor, ska vara och bete sig. Gertrud har i hela sitt liv inte velat eller vågat opponera sig mot normer och regler. Frågan är vem av dem som är den verkliga fången, och om fängelset är mer psykiskt än fysiskt. Det är detta pjäsen handlar om.

– Jag har alltid varit intresserad av dövhistoria, särskilt döva kvinnors historia. Det finns så mycket att berätta om. Jag upplever att vi vet väldigt lite om deras historia. Därför vill jag genom föreställningen lyfta fram den, säger Mindy Drapsa.

Pjäsen är baserad på verkliga berättelser, bland annat Ulla Bell Thorins böcker om sin uppväxt. Feminism är enligt Mindy Drapsa ett omdebatterat och ständigt aktuellt ämne.

– Ett exempel är debatten förra året om varför SDR aldrig haft en kvinna på ordförandeposten. Det är rätt tid att visa pjäsen.

En fartfylld föreställning utlovas. Den bjuder också på filmklipp, animationer och bilder; något som är naturligt för Mindy Drapsa. Hon har gjort kortfilmer och serier, och producerat tv-program för SVT Teckenspråk.

– Ljuset i sprickan är enligt mig en oerhört stark föreställning. Karaktärerna är ärliga och säger som det är.

Svåra ämnen tas upp, till exempel tvång att göra abort. Skådespelarna är Juli af Klintberg och Amina Ouahid.

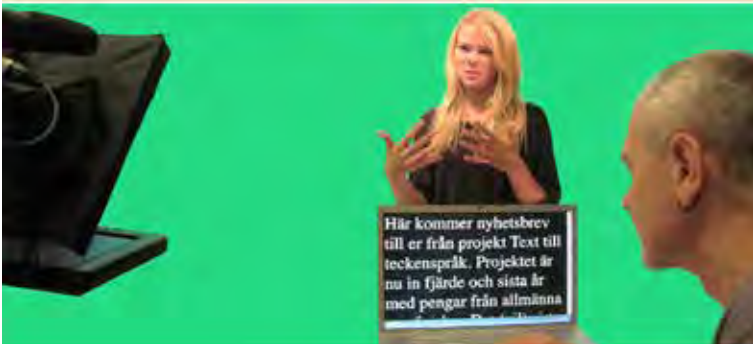
Vad vill du säga med pjäsen?

– Att den ska bidra till ökad förståelse för hur döva kvinnor har, och har haft, det.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: URBAN JÖRÉN

dt. Läs recension på dovastidning.se

SDR Tecken AB erbjuder:

Inspelning av film från text till teckenspråk	Ljusbearbetning
Textning av filmer	Uthyrning av studio med tekniker
DVD produktion	Konsulttjänster
Skräddarsydda lösningar	

Ring 020 28 00 20 och begär
0406748265@t-meeting.se
Epost: info@sdrtecken.se
www.sdrtecken.se

Kvalitetssäkrade webbsidor på teckenspråk

DÖV FILM FESTIVAL

29-30 NOV PÅ ZITA BIO

Film

Mingel

Festival

DOVFILMFESTIVAL.SE

Västankvik står på många ben

Västankviks folkhögskola i Leksand var länge den enda i sitt slag. Nu är kampen om eleverna stor från andra utbildningsanordnare. Rektorn Gunilla Kolm räds inte konkurrensen. Hon tecknar skolans framtid som ljus.

Västankviks folkhögskola brukar sägas vara dövrörelsens vagga eftersom SDR:s legendariska ordförande Lars Kruth var med och grundade den 1969. En rad kända dövrprofiler har sedan dess gått där eller arbetat där. SDR och SVT Teckenspråk har i många år haft sina kontor där. Med andra ord fanns ett teckenspråkssamhälle i Västankvik.

Nu ser området annorlunda ut. SVT har flyttat sin tv-produktion till Falun. SDR har lämnat Västankvik. Nu är förbundets intressepolitiska verksamhet koncentrerad till Stockholm och har sin administrations- och ekonomiavdelning i butiken SDR Gåvan intill centrala Leksand. Förbundet är dock fortsatt skolans huvudman.

Rektorn Gunilla Kolm beklagar att de stora hyresgästerna i SDR och SVT inte längre finns kvar. Samtidigt är skolan välmående och går runt ekonomiskt.

– Vi har många ben att stå på. Därför klarar vi oss bra, säger hon.

Skolan erbjuder långa kurser, till exempel allmän kurs och teckenspråks- och dövrblindtolkning. Och så har skolan även Svenska och teckenspråk för invandrare (SFI/TFI). De är godkända av Skolverket att utfärda betyg i SFI, och har också SFI/TFI i sin Stockholmsfilial.

VV, som skolan kort och gott brukar kallas, har också en asylmottagning; ett uppdrag från Migrationsverket. Och så har VV korta kurser i teckenspråk, bland annat för föräldrar till döva och hörselskadade.

Tidigare höll VV stängt stora delar av sommaren.

– Det förlorade vi rejält på. När jag blev rektor 2003 bestämde jag att VV skulle vara öppet året runt, även på sommaren.

Ett annat ben som VV står på är att skolan är öppen för boende, konferens och kurs, något som är särskilt populärt under den varma årstiden med många läger. Och VV har mindre företag och organisationer som hyresgäster. VV har drygt 70 elever. Ungefär hälften av eleverna och de anställda är döva, något som bidrar till att skolan har en levande teckenspråksmiljö.

Mo Gårds folkhögskola har allmänna kurser, både på del- och heltid, för döva i fyra städer och sex andra folkhögskolor har en teckenspråks- och dövrblindtolkutbildning.

På frågan om hur Gunilla Kolm ser på konkurrensen från dem svarar hon:

– Jag ser inte Mo Gård som en konkurrent utan vi kompletterar varandra. Många elever där studerar bara deltid medan vi har heltidsstudier och internat.

– När det gäller tolkutbildningen, så kan ingen annan folkhögskola matcha vår teckenspråksmiljö, och här kan man använda teckenspråk ”dygnet runt”.

De elever som DT talat med berättar att många utomstående tror att Leksand är en trist byhåla och att inget finns att göra där. Ryktet är enligt dem felaktigt.

– När jag började här tänkte jag att jag kanske skulle få lappsjukan. Men nej, det finns mycket att göra, säger Leif Linse, hörselskadad, från Lund och som läser teckenspråk på VV.

Gunilla Kolm ser ljus på framtiden för skolan. Nu funderar skolan på att erbjuda hantverksutbildningar.

Vilka hantverksutbildningar kan i så fall bli aktuella?

– Det kan jag ännu inte säga, inget är bestämt. Vi behöver också fler utbildade teckenspråkslärare, avslutar Gunilla Kolm.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Dalahänder ger döva jobb

Västanviks folkhögskola startade Dalahänder förra hösten: ett företag som erbjuder tjänster inom städning och trädgårdsskötsel med mera. Tanken med företaget är att döva som har svårt på arbetsmarknaden kan få jobb där.

Dalahänder är en ekonomisk förening som Västanviks folkhögskola startade förra hösten. Suzanne Albihn är verksamhetsledare. Tidigare arbetade hon som lärare på VV. Hon berättar att hon och hennes kollegor kunde se hur svårt det var för döva elever att få jobb efter avslutad utbildning.

Därför bestämde sig skolan för att bilda Dalahänder och sälja tjänster som städning, trädgårdsskötsel och djurhållning. Nu har företaget sex heltidsanställda. Praktikanter tillkommer.

– Det har gått mycket bättre än vi trott. Vi är tvungna att säga nej ibland för att vi är fullbokade, säger Suzanne Albihn.

Allt fler kunder bosatta i Leksands kommun och närliggande kommuner – både döva och hörande – anlitar Dalahänder. En av dem är Elisabeth Wahlin. När DT hälsade på henne var Kandeepan Kanapthippillai från Dalahänder hos henne för att putsa fönster.

– Jag vill göra en god gärning genom att anlita Dalahänder och därmed ge döva jobb. Sedan är det skönt att de från Dalahänder är tysta. De pratar inte och skriker inte. Det ger mig arbetsro då jag jobbar hemma, säger hon.

Kandeepan flydde kriget på Sri Lanka 2010 och läste SFI/TFI på VV. Nu är han fast anställd, något han är glad över.

– Han är ett bra exempel på ”kedjan”; det från att en elev läser på VV till det att eleven i fråga får jobb hos oss efter genomgången utbildning, säger Suzanne Albihn.

Jörgen Jönsson är en av de andra heltidsanställda. När DT träffade honom rörde han sly.

– Det är skönt att alla på Dalahänder kan teckenspråk. Tidigare jobbade jag på Samhall. Där var jag ensam och satt tyst, säger han.

Suzanne Albihn betonar att Dalahänder är dövas företag. Ändå står det inte på hemsidan att medarbetarna är döva och använder teckenspråk.

Varför inte?

– Om det står att Dalahänder är ett teckenspråkigt företag riskerar vi att skrämma iväg hörande kunder. Det låter hemskt men jag tror att det är så. När de ringer oss berättar vi att våra medarbetare är döva. De tar då det med ro, säger Suzanne Albihn.

Personer med funktionsnedsättning brukar säga att de vill bli sedda för den de är, inte att de är funktionshindrade.

– Ja, det är helt rätt. Det viktigaste är att de gör ett bra jobb, inte att de är döva.

Även om Dalahänder går bra just nu är företaget beroende av pengarna från Arvsfonden. Det tar enligt Suzanne Albihn kanske tre år tills företaget kan klara sig självt utan medel från Arvsfonden. Att bygga upp ett företag med många fasta och återkommande kunder tar tid.

– Jag tror mycket på det här och hoppas att det bildas fler liknande företag i landet, säger hon.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Jörgen Jönsson

Hur trivs du på Västanviks folkhögskola?

Marta Bertrana, SFI/TFI-elev, Barcelona

– Jag har bara bott här i en månad men jag trivs redan. Det är toppen att döva och hörande umgås med varandra. Ett minus är att skolan ligger utanför Leksand och det är dåliga busstider härifrån.

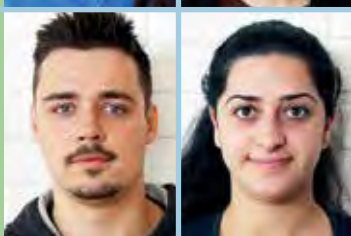
Lukas Jurka, allmän kurs, Stockholm

– Det är mysigt och en bra gemenskap här. Om jag har tråkigt kan jag alltid skicka sms till mina kompisar och fråga om de vill hitta på något med mig. Vi kan till exempel kolla på hockey, åka till Kupolen i Borlänge... Och så finns det många skidbackar i närheten.

Leif Linse, teckenspråkstudier, Lund

– Jättebra. Det är lätt att umgås med alla. Här kan jag använda teckenspråk hela tiden, inte bara på dagtid. Teckenspråket betyder mycket för mig. Jag behöver inte anstränga mig för att förstå vad som sägs.

Kobra Javanmiri, läser till teckenspråks- och dövblindtolk, Köping

– Bra. Jag bor i skolan. Här känner jag alla och jag kan knacka på grannens dörr ifall jag vill prata. I början var det lite tråkigt. Nu har jag egen bil så jag kan lättare göra saker utanför skolan. Jag valde VV efter dess teckenspråksmiljö.

Så kan flygresorna bli mer tillgängliga

Flygresorna kan upplevas som jobbiga för oss på grund av flygbolagens och flygplatsernas okunskap om personer med hörsel- och synnedsättning.

Dövas Tidning har pratat med en rad personer och organisationer om hur luftfärderna kan göras mer tillgängliga och angenäma.

En flygresas förknippas ofta med förväntningar. Till exempel väntar värmen i ett avlägset land. Eller så ser man fram emot att komma hem till familjen efter en tuff arbetsvecka i en annan del av landet. För passagerare med hörsel- och synnedsättning är luftfärderna inte alltid roliga.

Döva möts inte sällan av en rollstol efter att de stigit av planet. Personer med dövblindhet tas ibland för att vara helt blinda och måste resa med ledsagare trots att de kan se i varierande grad och därmed åka på egen hand. Hörselskadade uppfattar inte vad som sägs i högtalarsystem.

DT har frågat Norwegian och SAS om vad de har för rutiner. De hör till de största flygbolagen i Sverige. Båda två svarar att när de får kännedom om att passagerare är döva så erbjuder de om så önskas assistans från incheckning till ombordstigning, och vid ankomst, från flygplanet till bagagebandet.

Väl ombord ser kabinpersonalen till dem. Hur de gör det, varierar mycket. En del tar sig tid att skriva lappar eller tala tydligt öga mot öga. Andra gör inget alls fast de vet att de har döva ombord.

Göran Alfredsson sitter i SDR:s styrelse och har hand om tillgänglighetsfrågor i transportsektorn.

Flygbolagen frågar ofta om döva vill ha assistans. Vad tycker du om det?

– Egentligen klarar de allra flesta döva sig själva, men det är ändå bra att de alltid frågar om det. Man kanske byter plan på en stor och rörig flygplats eller så bryter en strejk ut och det är kaos på flygplatsen, säger Göran Alfredsson, som betonar att personalen ska respektera när man säger nej tack till assistans.

Om man inte har assistans så ska man själv se till att meddela gatepersonalen att man är döv. Så de kan tala om för en ifall planet är försenat eller inställt, eller om man är ombokad till en annan flygning.

Väl ombord ska kabinpersonalen, enligt Göran Alfredsson, alltid se till att ge passagerare med hörsel- och synnedsättning samma information som hörande får höra i högtalarsystem, t.ex. välkomsthälsning, flygtid och om en turbulens närmar sig genom att skriva lappar, eller genom läppavläsning och att tala tydligt, eller ännu bättre på teckenspråk om någon kan det.

– All information som vi går ut med, vare sig det handlar om service eller säkerhet, ska ges till alla ombord. Det finns med i vår servicepolicy redan i dag, säger Karolina Israelsson, presskontakt vid SAS.

Men verkligheten ser annorlunda ut. Det är ett väl känt faktum att passagerare med hörsel- och synnedsättning inte alltid får samma information som alla andra, vare sig hos SAS eller andra flygbolag.

– Hörselskadades Riksförbund (HRF) har i alla år drivit krav på att all information som ges i högtalarsystem och så vidare även ska lämnas på sätt som gör att hörselskadade och döva

kan ta del av det. Det är ett grundläggande tillgänglighetskrav, säger Ingvild Falkenhaus, kommunikationschef vid HRF.

Karolina Israelsson vid SAS pressavdelning säger att det är en väldigt god idé att kunden själv talar om för personalen hur de bäst ska kommunicera, och att kunden ska få samma information som alla andra, både i luften och marken.

– Ett väldigt bra exempel på hur kunden kan gå tillväga är att lämna en lapp till personalen, säger hon.

Norwegian säger samma sak:

– Det bästa är att ha med sig en lapp som man kan ge till personalen både på flygplatsen och i flygplanet där man berättar exakt hur man vill bli hjälpt, säger Charlotte Holmbergh Jacobsson, informationschef vid Norwegian.

Göran Alfredsson önskar också att det fanns visuell trafikinformation ombord som kompletterar den information som ges i högtalarsystem.

Dövblinda är en mer utsatt grupp. Många vet inte om att dövblindhet är ett samlingsbegrepp. En del är blinda, andra har ett begränsat synfält, vissa kan höra mer eller mindre.

Karolina Israelsson på SAS säger:

– Kunder som är dövblinda behöver alltid ha med sig en assistent som kan svara för kundens säkerhet och komfort under resan, samt assistera kunden i ett nödläge.

Pontus Degsell, ordförande i Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), känner igen problematiken.

Är det då bättre att säga "jag är döv och synskadad" när man vill resa på egen hand för att undvika missförstånd?

– Ja, ibland är det bättre att säga så. Flygpersonalen är ofta stressad. Man hinner inte förklara vad dövblindhet betyder, säger han.

En FSDB-medlem fick först inte flyga själv från Luleå. Flygbolaget sa att han måste ha ledsagare. Till sist fick han åka iväg. En läsare med dövblindhet hörde av sig till DT och berättade att det inte alltid kom en ledsagare vid ankomst trots att denne meddelat i god tid. Och när det väl kom någon så hade den sällan erfarenhet av ledsagning.

– Trots flera klagomål till flygbolaget så hjälpte det knappast, sade läsaren.

Inom EU är det flygplatserna som har ansvar för all assistans på marken, och flygbolagen har ansvaret ombord.

Swedavia driver tio av landets flygplatser, t.ex. Arlanda och Malmö Sturup. De har en omfattande assistansverksamhet med cirka 140 000 assistanser årligen. 94 % av resenärerna sågs vara nöjda enligt deras egna kundundersökningar.

– Men vi har mycket som kan göras bättre, säger Karin Larsson-Tängdén, koordinator för hållbarhets- och samhällsansvarsfrågor vid Swedavia.

Hon arbetar med ett projekt där man ska ta ett helhetsgrepp kring allt arbete kring resenärer med funktionsnedsättning.

– Projektet har just startat men blir omfattande och vi kommer under arbetets gång att ha en hel del dialog med de olika

grupperingarna av funktionsnedsättning, säger hon.

Transportstyrelsen har ett tillgänglighetsråd "Ett flyg för alla", där bland annat HRF sitter i. De träffas två gånger om året.

På frågan om rådet kan ge information till flygbolagen om hur man ska göra med passagerare med hörsel- och synnedsättning, svarar Annelie Sjölund på Transportstyrelsen:

– Ja, det är bland annat det rådet är till för.

Karolina Israelsson på SAS säger att de gärna vill ha en dialog om hur de kan ge bättre service. På SAS hemsida sorterar döva under "Övriga medicinska behov" trots att döva i första hand ser sig som en språklig minoritet. SAS ändrar gärna den informationen.

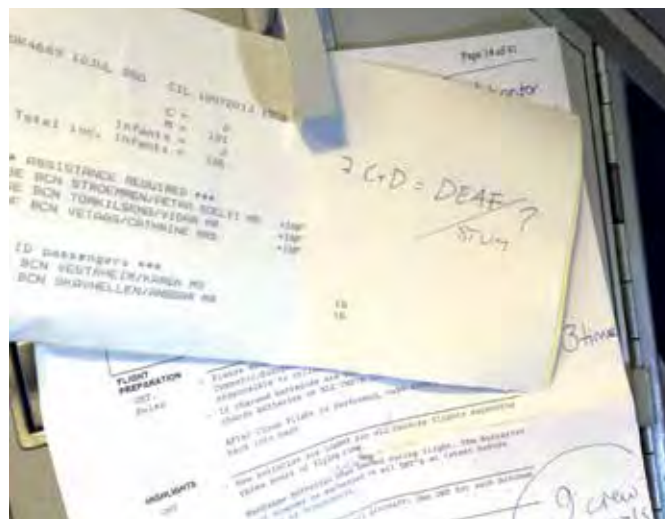
Norwegians huvudkontor ligger i Norge. Därför för de dialog med handikapporganisationer där. Det norska dövförbundet (NDF) är inte ett av dem. Men:

– Vårt intryck är att Norwegian och SAS tar hand om döva på ett bra sätt. Det är först när man reser utomlands med andra flygbolag som man kan uppleva en lite märklig behandling, säger Bjørn A. Kristiansen, generalsekreterare vid NDF.

Både Göran Alfredsson och Pontus Degsell säger sig å FSDB:s och SDR:s vägnar gärna ha en dialog med till exempel SAS och Transportstyrelsen.

– Det finns visserligen tillgänglighetsbrister i flygsektorn, men jag måste samtidigt säga att den är mycket bättre än tågsektorn på att serva döva, dövblinda och hörselskadade, säger Göran Alfredsson.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: STOCK.XCHNG

DT:s Niclas Martinsson flög till Barcelona med en kompis i somras. Han såg en lapp i pentryt som kabinpersonalen hade satt upp. Det stod att passagerarna på 7C och D antingen var döva eller stumma.

Enligt EU:s regelverk ska man meddela flygbolaget senast 48 timmar före avresa om man behöver assistans. Man kan ofta göra det på flygbolagets hemsida i samband med bokning. För dem som inte behöver assistans, men vill få samma information som alla andra, räcker det om man ber om det vid incheckning, gate och ombord.

Dövblinda "Coco" fick inte flyga själv

Christine "Coco" Roschaert hade fram till sommaren 2013 gjort över 1000 flygningar utan några problem. När hon i juni skulle resa inrikes i Kanada blev hon utkastad från planet. Anledningen var att hon var dövblind och inte hade ordnat något läkarintyg som visade att hon kunde åka på egen hand.

50 länder. Så många länder har kanadensaren Christine "Coco" Roschaert besökt. Ett av dem är Sverige. Hon reser runt i världen och föreläser om sin dövblindhet.

Hennes flygresor brukade till och med sommaren 2013 flyta på utan några problem. Hon har en viss syn kvar. I juni skulle hon flyga inrikes mellan Ottawa och Edmonton med Air Canada; ett flygbolag som hon hade rest med hundratal gånger.

Från det att hon checkade in till det att hon väntade vid gaten; allt hade gått bra. Hennes pappa följde henne fram till gaten. Han meddelade gatepersonalen att hon var dövblind och därför behövde assistans när hon gick ombord och av planet. När det var dags för ombordstigning blev hon ledsagad till sin plats. När hon väl var vid sitt säte, kom plötsligt en lång bredaxlad man med en walkie-talkie fram till henne. Hon blev förvirrad. "Blir jag arresterad eller är jag i någon knipa", undrade hon. Han såg ut att vara flygplatspolis, och var otrevlig. Hon tvingades följa honom tillbaka till gaten. En representant från Air Canada mötte henne och berättade att hon enligt flygbolagets policy måste ha läkarintyg som visade att hon kunde flyga ensam. Hon hade aldrig mött på det kravet tidigare, och skrev på sin surfplatta att hon hade flugit mycket och på egen hand utan några problem. Hon kunde ta till sig säkerhetsinstruktionerna och flygvärdinnorna såg alltid till henne. Det faktum att hon och assistenten kunde kommunicera med varandra via skrift, visade att hon kunde resa själv, påtalade hon för honom.

Hon visste att så fort hon gav flygbolaget läkarintyget innebar det att hon inte fick resa själv utan ledsagare.

– Om jag gör det så avtalar jag bort min frihet att vara en självständig resenär, skriver hon på sin blogg.

Det slutade med att representanten lät henne bli ombokad. Hon fick först flyga till Calgary och sedan fortsätta till Edmonton med ett annat plan; en betydligt längre resa än om hon flugit direkt. Inte nog med detta, under färden kände hon sig förödmjukad. Ett exempel: en rullstol väntade när hon gick av planet i Calgary. Hon var så trött och orkade inte tjafsa mer så hon satte sig i rullstolen. När hon var törstig och ville köpa vatten, sa assistenten "Sitt kvar!". Hon bestämde sig för att trotsa honom genom att stiga upp och gå till affären med sin vita käpp. Folk runtomkring log åt den situationskomiken.

Hennes fall väckte uppmärksamhet i kanadensisk media. Den kanadensiska transportmyndigheten, CTA, hade tillsammans med Christine "Coco" Roschaert kallat Air Canada till möte. De gav olika datumförslag, men flygbolaget svarade att de inte kunde.

– Jag gav dem en sista chans, någon gång mellan 6 och 17 november. Om de inte antar mitt förslag så är nästa steg att jag går till den kanadensiska kommissionen för mänskliga rättigheter med mitt klagomål, berättar hon för Dövas Tidning.

Vidare sa hon i en mejlkorrespondens med DT att hon vill att ett projekt initieras i Kanada där utbildningsmaterial tas fram för att lära transportföretag (båt, flyg och tåg) och flygplatser om hur man bemöter dövblinda som kan resa självständigt eller med ledsagare.

– Jag vet att många dövblinda runt om i världen nekas lyxen att resa, säger hon och fortsätter: Vi ska inte låta de stora företagen ta ifrån våra rättigheter och vår stolthet!

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PRIVAT/AIR CANADA

Läsarna berättar om sina flygresor

Rullstolen väntade på mig

Resan flöt på fint och jag småpratade som vanligt med flygvärdinnorna ombord. Väl på marken kom en av dem fram till mig och sa att jag skulle vänta kvar en stund, och när de flesta hade gått av kom hon tillbaka och bad mig gå med henne. Vi gick igenom hela flygplanskroppen eftersom jag hade suttit längst bak, och väl ute stod en assistent beredd bakom en rullstol. "Där!" pekade flygvärdinnan och avfyra ett leende.

Jag blev paff, pekade på mina ben och visade med gester att jag minsann kunnat gå själv hela vägen så nu behövde jag plötsligt assistans? Hon höll upp sina båda händer för öronen, "ja men du är ju döv", samtidigt som det gick upp för henne och de andra hur fel det blev nu.

Göteborg-Bromma en mardröm

Jag checkade in vid disken i Göteborg. Då de såg att jag var döv ville de skriva upp mig som döv på min bokning. Okej, det kan vara bra att veta för dem tänkte jag, samtidigt som jag var tydlig med att jag inte ville inte ha någon assistans. Javisst, inga problem, sa de. Sen satt vi alla som skulle på planet och väntade länge vid gaten. Jag tittade på barnfamiljen mitt emot och vi suckade i samförstånd åt förseningen. Plötsligt kände jag en hand på min axel och jag tittade upp. Det var en kille med en walkie-talkie som sa "jag har hittat honom!". Alla såg på mig. Jag har aldrig i mitt liv känt mig så förnedrad. Jag hade sagt att jag kan gå själv, vilket jag sa till honom också. "Nej, du ska följa med mig", sa killen. Jag sa "Nej, jag kan gå själv, jag klarar mig själv". Men nej, killen var benhård. Och jag följde med för att alla inte skulle behöva vänta längre. Jag gick ombord först av alla. Väl ombord satt jag och fick möta och känna alla frågande och sura miner av de andra som steg på flyget. Jag förstår att flygbolaget har sina rutiner. Men det var och är fortfarande inte rätt att behandla mig så.

Som tur var sa jag att jag var döv

I vanliga fall brukar jag aldrig tala om för flygpersonalen att jag är döv. Jag tänkte att jag den här gången borde vara trevlig och meddela det till flygvärdinnan, vilket jag gjorde. När jag gick ombord gestikulerade jag för flygvärdinnan att jag var döv. Hon log och sa OK. En stund senare när vi var i luften kom hon fram till mig med en skriven lapp om att planet var om-dirigerat till Göteborg istället för Arlanda på grund av strömavbrott där. Tur att jag meddelade flygvärdinnan. För annars skulle jag kanske inte få veta något om den ändrade rutten. Jag mejlade till flygbolaget och tackade för den fina servicen och att de borde ta med det exemplet i sin servicepolicy-/program. De svarade att de skulle ta det i beaktande.

Nära att ta fel flyg

En kompis och jag skulle flyga till Durban via Bryssel och Johannesburg. På Stockholm Arlanda satt vi kvar på planet. Det var försenat på grund av häftigt regn i Bryssel. Vi hade två timmar på oss att byta plan i Belgien. Flygvärdinnan sa att vi nog skulle hinna med anslutningsflyget. Vi landade i Bryssel två timmar försenat. Det innebar att vi missade planet till Sydafrika. Vi fick veta att vi var ombokade och att vi istället fick flyga till Zürich och fortsatte därifrån till Johannesburg. Assistenten visade oss fram till gaten och sa att vi kunde stå och vänta där. När det var dags för ombordstigning och när vi visade våra boardingpass började mannen som jobbade vid gaten prata med oss. Vi sa att vi var döva. Han var stressad och lät oss gå ombord. Jag slogs direkt av hur stort planet var. Flygplanet till Schweiz borde vara litet, tänkte jag. Min kompis sa att hon var kissnödig och behövde gå på toaletten. Jag satte mig på min plats, och var förvirrad. Jag såg på världskartan på tv-skärmen att planet skulle gå till någon stad i den södra delen av Sydamerika. Och ett par kom fram till oss och sa att de hade våra platser. Flygvärdinnan kom och skrev en lapp till mig och frågade vart vi skulle. Jag sa Sydafrika. Hon svarade att det här planet skulle gå till Sydamerika med ett utropstecken. Kompisen kom tillbaka från toaletten. Jag sa till henne att vi måste gå av NU! Vi skyndade oss till den rätta gaten. Jag tror att det var för att vi inte lade märke till gateändringen när vi stod och tecknade utanför gaten. Men, tänk om paret aldrig kom fram till oss och om sätena fortfarande var lediga! För annars hade vi flugit till Sydamerika istället för Sydafrika. Mannen vid gaten skulle ha stått på sig och sagt "Nej, ni kan inte gå ombord" när han såg att vi hade fel boardingpass.

Vi hängde på hörande för info

Min bästa vän och jag hade varit och backpackat i Asien i sex veckor. Vi åkte hem till Sverige med det ryska flygbolag Aeroflot via Moskva. Besättningen ombord var stel och sur. Väl i Moskva skulle vi bli hämtade för transport till hotellet vid 15-tiden. Planet till Stockholm gick inte förrän nästa dag. Eftersom flygplatspersonalens bemötande var dåligt, och eftersom vi inte hörde informationen, blev vi strandsatta på flygplatsen fram till midnatt. Vi hängde på en grupp hörande bara för att få information. Till sist kom vi äntligen iväg. På hotellet fick vi endast några timmars sömn. Vi åkte sedan tillbaka till flygplatsen. Det var nervöst. Vi visste inte om vi skulle få åka hem. Hotellpersonalen var arg när vi bad om papper och penna. De försökte istället tala på ryska med oss och ville att vi skulle läsa läppar. Det var en upplevelse, men inget vi vill upprepa.

NAMN: Louis Thomas Neethling

ÅLDER: 42 år

FAMILJ: Fru och två barn, 11 och 13 år gamla

BOR: i västra London

GÖR HELST: Kollar på teater, sportaktiviteter med familjen, och skapande verkstad som träslöjd

LÄSER HELST: Morgontidningar, både vänstertidningen Guardian och höger-Telegraph hemma. Och fantasyböcker.

SER HELST PÅ TV: Nyheter och serier som Sherlock och Game of Thrones

VACKRASTE TECKNET PÅ BRITTISKT TECKENSPRÅK: fabulous (fabulös/sagolik)

Louis Neethling inte värre än andra

Sydafrikanen Louis Neethlings tv-karriär började när apartheidsystemet som bäst höll på att upplösas. Då var året 1993. I år – 20 år senare – regisserade han Inte värre än andra, SVT Teckenspråks första dramakomediserie för vuxna som har premiär den 21 oktober.

Nelson Mandela valdes till president år 1994. Då var rasåtskillnadspolitiken, apartheid, definitivt över. Innan dess hade systemet där svarta och vita skildes åt monterats ner bit för bit sedan mitten av 1980-talet.

Louis Neethling, vars tv-bana inleddes 1993, ledde tillsammans med en svart kvinna barnprogrammet Shakies mellan 1995 och 1996. I publiken satt både vita och svarta elever från 40 dövskolor i Sydafrika.

– Det var en upplevelse att träffa eleverna och se deras olika teckenspråk, som hade utvecklats åt skilda håll under apartheidtiden, säger Louis Neethling.

När han själv var liten, gick han i en katolsk dövskola. Två svarta elever gick i en parallell klass. De fick aldrig vara med på utflykt. Louis tänkte att det kanske var för att de var sena och därför missade bussen. Det var först när media rapporterade allt mer om raspolitik som Louis, nu vuxen, kom att tänka på de två svarta eleverna och förstod vidden av det förtryck som svarta utsatts för.

– Jag blev förbannad. Det gjorde ont att se hur svarta lidit under så lång tid.

Samtidigt som det nya Sydafrika växte fram regisserade Louis världens första såpopera för döva, Young & Speechless (Unga och mållösa). Såpan speglade landets befolkning; vita och svarta skådespelare var med i den. Den var banbrytande då döva framställdes som vilka människor som helst. Den enda skillnaden var att de använde teckenspråk. Hela 200 avsnitt visades i SABC, ett radio- och tv-bolag som är både kommersiellt och public service.

Vid millennieskiftet studerade han på en välrenommerad film-skola utanför London. Storbritannien var inte direkt en främmande mark för honom. Han har en engelsk mor som använder brittiskt teckenspråk, och en pappa som läser och skriver afrikaans, bägge döva. Så han har växt upp som flerspråkig.

BBC fick ögonen på honom och ville ha möte med honom.

– Jag visade dem VHS-kopior av de såpor som jag gjort i Sydafrika. De blev imponerade, och berättade att de också ville göra en dramaserie.

Louis fick ett konkret jobberbjudande först när han och chefen för BBC:s teckenspråksredaktion stod i hissen.

– Du får jobbet, sade chefen.

– När börjar jag, frågade Louis.

– Om en månad.

Problemet var bara att han först måste filma döv-OS i Rom 2001, och avsluta den såpa som han gjorde i Sydafrika på ett snyggt sätt. Allt ordnade sig dock till slut. Flyttlasset gick till England 2001. Och han regisserade såpan Switch, som gick i BBC 2001-2006. Han lämnade publicservicejätten samma år som serien lades ner för att gå över till frilans. Sedan dess har han bland annat gjort filmer och rest runt i världen för att ge lektioner i filmmakeri.

SVT – en annan publicservicejätte – blev också nyfiken på Louis. De frågade Louis om han kunde tänka sig att regissera en serie på teckenspråk för vuxna i Sverige – detta eftersom SVT Teckenspråk aldrig hade gjort något liknande tidigare. Han sa ja.

Uppdraget var att regissera Inte värre än andra: en dramakomediserie om en familj bestående av döva och hörande.

Det var inte vilket regiuppdrag som helst för Louis. En dubbel utmaning väntade, som han uttryckte det, när han kom till Falun för inspelning i våras. Serien var på svenskt teckenspråk, vilket han inte kunde så bra. Ensemblen bestod av både döva och hörande amatörer och erfarna skådespelare. Inte värre än andra är SVT Teckenspråks största och dyraste produktion någonsin. Samtidigt är den en lågbudgetproduktion. Switch som Louis arbetade med var mer påkostad och tidsschemat inte lika pressat som under Inte värre än andra-inspelningen.

– Det var en intressant kontrast till Switch. Ändå blev det till slut bra.

Han uppskattar att manuset har en blandning av humor och sorg.

Du säger att du älskar att göra serier. Varför det?

– Jag gillar att se hur en serie växer fram och hur publikens relation till den utvecklas allt eftersom, och att historien "aldrig" tar slut. Man skapar hela tiden nya cliffhangrar. En film har ju ett slut.

Louis blev som liten intresserad av film när han såg hur hans pappa filmade med sin 8 mm-kamera och sedan redigerade. Fadern var väldigt entusiastisk. När Louis var 16 började han också filma.

– Jag experimenterade en hel del. Till exempel filmade jag varje gång jag flyttade salt- och pepparkaren så att det såg ut som om de rörde på sig själva.

Nu, i dag, är Louis förmodligen den främsta döva regissören i världen. Ingen annan döv regissör har producerat serier för stora tv-bolag som BBC, SABC och SVT.

Vad är din dröm?

– Det är att jag utbildar ett gäng döva i regi, redigering, ljusbehandling, manusskrivande... Sedan kan vi skapa ett dreamteam och göra riktigt, riktigt bra filmer och serier tillsammans.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

”Utan namn” säger mer än hundra ord

I Bologna mitt emot trappan upp till matmarknaden Mercato delle Erbe ligger baren och restaurangen Senza nome, som på italienska betyder utan namn, för att inte kategorisera vilka som är välkomna. Stället startades av två döva och har med tiden kommit att bli en betydande kulturinstitution i staden.

Det är fredag kväll och klockan är bara åtta, men sittplatserna på Senza nomes uteservering är sedan länge upptagna och runt omkring står folk i små sällskap. Patrizia Dughero, förläggare på det lokala bokförlaget Qudulibri, presenterar de argentinska poeterna som ska läsa sina dikter på trappan mitt emot. Sorlet från gästerna kommer nästan att dränka poesin, men är man nära trappan och lyssnar riktigt noga hörs det. Senare på kvällen kommer det att visas en argentinsk film i ett rum innanför baravdelningen. På gatan huserar denna kväll också en ambulande gatufestival med några små matstånd, som säljer lokala delikatesser.

Alfonso Marrazzo och Sara Longhi, båda döva, startade Senza nome i juni 2012 för att de saknade en mötesplats för döva konstnärer. Det var svårt att få verksamheten att gå runt, eftersom många fördomsfulla hörande människor tyckte det var ett konstigt ställe. I oktober 2012 inledde tvillingsystrarna Nunzia och Santa Vannuccini ett samarbete med Senza nome för att överbrygga klyftorna mellan hörande och döva, vilket har blivit det övergripande målet i verksamheten. Nunzia utvecklade idén med att ha ett biljettsystem med namnet på vad man vill beställa. Gästerna river helt enkelt av en lapp från anslagstavlan och visar i baren. Beställer man på Lis (italienskt teckenspråk) blir priserna reducerade en aning. När jag försöker mig på att bokstavera ”bira” gör jag fel på a-et, men de förstår och visar det aningen lättare tecknet för öl: som att dra ner en spak.

– Vi vill skapa en familjär känsla för döva och har systemet med lappar för att hörande ska känna sig hemma, säger Nunzia. Vi vill ha billiga priser på mat och dryck. Det viktiga är att så många som möjligt kommer.

Senza nome har öppet 15 till 03 alla dagar, och lördagarna är den dag döva brukar träffas. De olika kulturevenemangen lockar också fler gäster. På menyn finns bland annat piadina, ett slags tunnbröd som är typiskt för regionen Emilia Romagna. Restaurangens alla rätter är döpta efter vänner och bekanta. Saras piadina innehåller exempelvis mortadella och osten stracchio. Den väl synliga köksavdelningen ligger i barens ena kortända och här jobbar Massima och sonen Paquito. Vid baren och köket finns en ljudlös telefon, kopplad till en lampa som börjar blinka starkt när någon ringer.

Jag får Alfonsos och Saras tankar kommunicerade på talspråk genom Nunzia, som kan Lis flytande. De berättar att högtalarna är utrustade med extra bas för att de döva lättare ska kunna känna musikens vibrationer. Lysrören i taket med flourescerande ljus utnyttjas när dansartister uppträder inne i lokalen för att tydligare visualisera rörelserna. Här anordnas även foto- och konstutställningar samt musikspelningar.

– Synen är extremt viktig för oss, säger Alfonso. Vi är som fiskar med ögonen i tinningarna och bredare split vision-seende, och kan läsa av olika situationers stämning väldigt snabbt. Eller som ugglor i dåligt ljus.

När ni läser denna text har Senza nome – om allt går enligt planerna – firat ettårsjubileum den andra oktober med jazzbandet Garage Quartet.

TEXT: CECILIA ERANDER & DANIEL GAHNERTZ FOTO: DANIEL GAHNERTZ

9 frågor:

Patricia Acevedo, bosatt i Spanien, där arbetslösheten är fortsatt hög

Sist vi talades vid 2010 var du arbetslös. Du sa att det nästan inte var någon idé att söka jobb då arbetslösheten var väldigt hög. Hur har det gått för dig sedan dess?

– Jag var arbetslös i två år, mellan 2010 och 2012. För ett år sedan fick jag jobb som hotellstädare. Jag vantrivdes, och mådde inte särskilt bra. Min närmaste chef kritiserade mig hela tiden och tvingade mig att arbeta hårdare än hon själv gjorde. Jag bestämde mig för att sluta, och var återigen arbetslös. Jag var det i fyra månader. Nyligen fick jag nytt jobb. Det är att jag åker hem till döva kunder och säljer avancerade dammsugare som passar allergiker och personer som har astma. Marknaden är oerhört tuff. Många håller hårt i plånboken och säger nej tack.

Hur vet du var döva bor?

– Via bekantas bekanta. De talar om för mig var de bor. Jag skickar alltid sms till dem innan och frågar om jag får komma.

Hur trivs du?

– Sådär. När jag väl lyckats sälja en dammsugare så får jag bra provision. Jag har flexibla arbetstider och det är upp till mig hur många kunder jag träffar.

Du berättade sist att du gick runt ekonomiskt eftersom du hade en arbetande make. Är det fortfarande så för er?

– Nej, vi gjorde slut för ett och ett halvt år sedan. Nu bor jag ensam. Det är tufft. Varje månad betalar jag cirka 800 euro i hyra och för maten, elen och internet. A-kasseersättningen låg bara på 365 euro/månad. Min pappa ger mig bidrag. Jag har nu en ny pojkvän.

Vill ni bli sambo?

– Ja, det hoppas jag att vi blir! Nu studerar han och bor hemma.

Har dina kompisar jobb?

– Ungefär bara hälften. Men inte alla får arbeta heltid. De jobbar som tandtekniker, städare, mobilreparatörer, kontorister... I min familj är vi fyra syskon och ingen av dem har jobb.

Du sa förut att du ville plugga på universitet. Vad hände med det?

– Tolkservicen är kraftigt nedskuren. Säg att det för några år sedan fanns femtio tolkar. Nu finns bara tio. Jag kan nog inte få tolk. Det är frustrerande för de döva som redan studerar. Det är värre i Spanien nu än för tre år sedan. Arbetslösheten är högre.*

Din pojkvän pluggar. Har han tolk?

– Han är hörselskadad. Tidigare kunde han inte teckenspråk. Nu lär han sig teckenspråk och är med oss döva. Han vill nu ha teckenspråkstolk och ansöker om det. Få se om han ens får det. Vi väntar på besked.

Vad är din dröm?

– Att dammsugarförsäljningen går bra och att jag kan leva på den.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PRIVAT

* I juli 2010 var arbetslösheten i Spanien 20,3 procent. I maj 2013 var den 26,9, hela 19 procentenheter högre än i Sverige. Uppgifterna kommer från Eurostat. EU-genomsnittet var 11. Den näst högsta hade Grekland, 26,8. Och den lägsta hade Österrike, 4,7.

Samarbete och nätverk – bästa vägen för att lyckas

Vi går nu mot en spännande tid, med nya utmaningar. Jag är omvald som ledamot i Sveriges Dövas Riksförbunds nya styrelse och invald som ny styrelseledamot i European Union of the Deaf, EUD, för mandatperioden 2013-2017.

Var med och utveckla framtidens SDR. Det är nu aktuellt att driva frågor utifrån SDR:s proposition "Nya vindar", som antogs av kongressen. En arbetsgrupp har bildats vid vårt första styrelsemöte i september. Gruppen fördelar sedan arbetet in-ternt och kommer att inrikta sig på ideologi och organisation. Sveriges Dövas Ungdomsförbund, SDUF och Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP kommer att bjudas in och även andra personer kommer vid behov att rekryteras till gruppen. Det här är det första steget i en ny fas inom SDRs arbete.

I mitten på 1900-talet blomnade dövas föreningsliv. Med tiden har verksamheten förändrats. Döva ungdomar söker sig allt mer till större orter. Det gör att små dövföreningar har svårt att överleva. Vi har nu stora möjligheter att påverka utvecklingen av SDRs framtida organisation. SDR behöver också våra medlemmars erfarenheter, kunskap och stöd för att klara av detta arbete.

Genom språklagen har det svenska teckenspråket en särskild ställning och det allmänna har ett ansvar för att skydda och främja teckenspråket. Vad kan då detta innebära för SDRs framtida arbete? Frågor om möjligheten att erbjuda tillgång till samhällets insatser på svenskt teckenspråk är avgörande för full delaktighet i samhället.

Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad. EUDs första styrelsemöte hölls i september i Vilnius, Litauen i samband med Litauens dövas riksförbunds 75 årsjubileum. På ett välbesökt seminarium diskuterades hur EUD tillsammans med European Union of the Deaf Youth, EUDY bedriver samarbete med dövas nationella organisationerna i frågor om FN:s konventioner om våra mänskliga rättigheter. Våra nuvarande 28 medlemsländer behöver varandra för att gemensamt kunna utveckla och uppnå våra mål på EU- nivå.

På styrelsemötet diskuterades bland annat att Örebro kommun har utropat Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad 2009. Men ingen i EUD-styrelsen förutom Markku Jokinen, EUDs nya ordförande kände till detta. Det behövs alltså en större öppenhet, och insatser för att sprida kännedom om det. Flera nya kontaktnätverk behövs också för att kunna knytas ihop erfarenheter, kunskap och kompetens när det gäller frågor om teckenspråk på olika nivåer. Kontakter med riksdagsledamöter och EU-parlamentariker förutsätts och är nödvändiga.

Under de fyra kommande åren finns förhoppningsvis förutsättningar för SDR och EUD att utvidga fokus till att omfatta frågor som berör oss på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Ett fungerande samarbete och nätverk är nog den bästa vägen för att lyckas.

LOLO DANIELSSON
STYRELSELEDAMOT

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 641 00
Fax: 0247 105 97

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna.sejlitz@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Helena Fremnell
hfre@sdr.org
0702 154 633 (tal/sms)

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Material till Slingan:
webbredax@sdr.org
Fax: 08 442 14 99

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

SDIs 100-årsjubileum

● Den 17-18 oktober kommer SDR att medverka på ett s.k. event på Centralstationen i Stockholm för att fira SDIs 100-årsjubileum. Även Hörselskadades Riksförbund och IK Hephata deltar.

TAB omstruktureras

● De två konsulter som har anlitats för att se över TABs verksamhet och komma med förslag till effektivisering, har nu lämnat sin slutrapport och förslag till omstrukturering. Verksamheten fortsätter men med minskad personalstyrka. Leif Ulfsparré och Henryk Zwolinski har slutat, och vi tackar dem båda för fint arbete och önskar lycka till. Vi hälsar Valdemar Wojciuk välkommen tillbaka efter föräldraledigheten. TAB har nyligen skrivit på nya avtal och Valle tillsammans med resurser från SDRs kansli kommer att fortsätta verksamheten. Ytterligare information lämnas av Liselotte Burvall:

liselotte.burvall@sdr.org

Handisam

● Handisam följer varje år upp myndigheternas arbete med de funktionshinderpolitiska målen. Vid en konferens den 1:a augusti presenterades rapporten "Hur är läget" och diskuterades myndigheternas samråd med funktionshinderrörelsen. Maria Larsson, barn- och äldreminister berättade att de förbereder en proposition om tolktjänsten till våren 2014.

Dövas Nordiska Råd

● Förbundsordförande Hanna Sejlitz och kanslichef Stig Kjellberg deltog i DNR-möte i Köpenhamn i slutet av augusti. Efter ett besök på finska ambassaden och lunch på danska dövförbundet följde en träff med representanter för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Tre huvudfrågor avhandlades: Teckenspråk i Nordiska språkkonventionen, teckenspråkets ställning i Danmark och möjlighet att få tolk vid vidarestudier i ett annat nordiskt land.

Sedan gick färden vidare till Castbergs gård för DNR-möte. Vi diskuterade bland annat påverkansarbete i Norden och FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning. Döva grönlänningar genomförde sin årliga träff på samma plats. Bristande tillgång till tolkar och internet gör att döva på Grönland har svårt att vara delaktiga i samhället.

Dialog med SVT Teckenspråk

● Hanna Sejlitz, Patrik Nordell och Ingela Jacobsson från SDR har träffat Anna Holm-Larsson, Elisabeth Ulfsparré och Håkan Björklund från SVT. SVT Teckenspråk vill ha god kontakt med publiken och vi diskuterade möjliga vägar. Vi berörde även ämnen som programkvalité, teckenspråk i rutan och samverkan mellan våra organisationer.

Lika Unika

● SDR är ny medlem i Federationen Lika Unika, och hälsades varmt välkomna till samarbetet av de andra organisationerna vid första mötet. Det togs upp hur Sverige följer FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning, Lika Unikans engagemang i Post 2015 – Hållbarhetsmålen, samt representationen i Nordiska rådet och plattform för hjälpmedel.

Dövstudier kurs på distans

● Projektet "dövstudier för alla" ger er en förståelse för er egen historia, kultur, och sådant som berör oss, t.ex. audism, Deafhood och rörelse. Dövstudier är inte studier om "dem", utan studier om oss!

Vi kan äntligen erbjuda en kurs på distans, oavsett om du är döv eller hörande, eller använder teckenspråk på din arbetsplats. Vill du veta mer om kursen och var du kan anmäla dig – gå in på: www.sdr.org och klicka på Dövstudier.

Dövstudier frågesport

● Vår frågesport finns på vår sida på www.sdr.org. Frågesporten kan användas i en kvällsaktivitet hos dövföreningen, eller för att ha kul med vänner. Hämta programmet direkt från hemsidan. Vill ni hellre ha frågesporten på ett USB-minne, så maila till: dovstudier@sdr.org.

www.sdr.org

Fjärde stadskampen i Göteborg

Helgen 6-8 september var det dags för den fjärde Stads-kampen. Landets ungdomsklubbar turas om att arrangera Stadskampen. I år gick turen till Göteborgs Teckenspråkiga Ungdomsklubb, som valde att ha aktiviteter och logi på härliga Solhem på Björkö. Till helgen kom drygt femtio personer från sex olika ungdomsklubbar samt ett gäng pigga funktionärer.

Lördagen började med ett slags skattjakt där varje lag fick en lista med saker att göra, ta bilder och uppgifter att lösa. Därefter blev det nio olika grenar där man bland annat fick bygga torn med kortlek, äta upp ett knäckebröd med hjälp av en sked och den sista grenen var att fänga så många krabbor man kunde. Det gick lite trögt i början men sen lossnade det för de flesta lagen. De lag som fick flest lyckades fiska upp sex krabbor

vardera. Krabbigt värre! På kvällen fick vi tips om att det före-kom marelld ute i havet och nästintill alla samlades för att gå till den lilla badplatsen. Där bjöds vi på ett vackert fenomen som ungdomarna sent kommer att glömma!

Helgen avslutades med en gren, så kallad femkamp. Poäng-ställningen var väldigt jämn mellan lagen! Norrland lyckades inte försvara sitt guld från förra året utan fick se sig besegrade av Göteborg. Stockholm knep tredjeplatsen. Helgen bjöd på fint väder och glada miner. Stort tack till alla som gjorde helgen – deltagare, funktionärer och inte minst de som hjälpte till med matlagningen! Nästa år är det Örebro's tur att arrangera och vi får se om Göteborg lyckas behålla årets förstaplats.

HÄLSNINGAR FRÅN GTU:S ARBETSGRUPP FÖR STADSKAMPEN 2013

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen. 2, 6 tr
117 43 Stockholm
www.sduf.se

Mejla: sduf@sdrf.se
Blogg: www.s-d-u.se/blogg
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Isabella Hagnell
isabella.hagnell@sdrf.se
073 504 39 33 (sms/3G)

Omgjorda sduf.se lanserad

Äntligen har vi en ny och fräschare hemsida! Har du synpunkter eller förslag på hur den kan bli bättre? Kontakta oss!

Besök gärna hemsidan: www.sduf.se

Läger avverkade

Våra läger under sommaren genomfördes med bravur! Vi hade nordiskt barnläger, WFDYS Juniorläger, EUDY barnläger, ridläger och språkresa.

Läs lägerrapport och titta på bilder på vår nya hemsida!

Ungdomsklubbskonferens

Detta års upplaga blir av 6-8 december i Stockholm. Inbjudningarna till ungdomsklubbarna är ännu inte skickade. Är du intresserad och vill delta? Kontakta din lokala ungdomsklubb!

Styrelsemöte i Göteborg

Styrelsen hade möte i Göteborg i samband med Stadskampen som genomfördes på mysiga Solhem. Vi hade möte i Göteborgs Dövas Förenings lokal i Järntorget hela helgen, vi besökte också Solhem och hälsade på alla glada deltagare samt informerade lite om oss och vårt arbete.

Tack GTU

Vi vill också tacka Göteborgs Teckenspråkiga Ungdomsklubb för ett väl genomfört arrangemang, Stadskampen. Bra jobbat!

Grattis Göteborg

Och så får vi naturligtvis inte glömma och gratulera GTU som tävlade på hemmaplan och vann Stadskampen 2013.

Flytt

Vårt grannhus har rivits och vårt kära hus står på tur. Därför kommer vi att flytta vårt kontor tillsammans med SDR någon gång under 2014. Exakt vart är fortfarande oklart.

Läger under 2014

Vi har en massa läger under 2014, det är bara att kolla in vår nya hemsida för mer information, dock kan man inte anmäla sig ännu men håll utkik!

Vi har också gjort en stor ändring inom lägerverksamheten. Förut kunde man anmäla sig trots att deadline passerats mot att betala extra. Det har vi nu slopat. Det innebär att priset alltid kommer att vara detsamma och har deadline passerats så har den passerats utan något som helst undantag. Detta för att slippa extrajobb i sista minuten för kansliet.

50-årsjubileum

SDUF fyller fantastiska 50 år under 2016 och vi kommer att planera flera olika arrangemang för att hylla förbundet. Har du idéer eller vill hjälpa till på något sätt? Kontakta oss!

Mötesprotokoll

Visste du att våra mötesprotokoll är offentliga och att du kan ta del av dem? De finns att läsa på hemsidan!

Ny intressepolitisk sekreterare

SDUF får en ny intressepolitisk sekreterare som ska börja hos oss under november. Vi hälsar Jannicke Kvitvaer varmt välkommen till oss! Här skriver hon om sig själv:

Jag heter Jannicke Kvitvær och är en döv tjej på 25 år, jag kommer från Norge och ska flytta till Stockholm under hösten som kommer nu. Jag ser fram emot att börja hos SDUF, och med mig har jag nio års erfarenhet från Norges Dövesförbunds Ungdom. Annars är jag intresserad av allt möjligt som är aktuellt. Jag är mycket engagerad i samhällsfrågor, jag tycker om att resa och är en riktig bokmal. Jag gillar vintersport och jag säger aldrig nej till choklad.

Vik Psykolog till Dövteamet/Dövblindteamet i Stockholms län

Vill du ha ett engagerande och omväxlande arbete är du välkommen till oss. Dövteamet ger råd och stöd till vuxna döva och hörselskadade teckenspråksanvändare samt deras närstående. Dövblindteamet ger råd och stöd till barn, ungdomar och vuxna personer med en kombinerad syn/hörselnedsättning, dövblindhet och deras närstående. Båda teamen arbetar i hela Stockholms län. Vi söker en vik psykolog under den tid en av våra psykologer är föräldraledig. Vi finns på Norrulls sjukhus, nära Odenplan.

Arbetsuppgifter

Som psykolog kommer du att ha stödjande och krisbearbetande samtal med brukarna och deras närstående. Du kommer också att vara engagerad i olika typer av gruppverksamhet samt i teamarbetet bidra med din kompetens. Du kommer att medverka i kartläggning/bedömningar, rehabiliteringsplaneringar och utvärderingar. I arbetet ingår samverkan med stat, kommun och övriga landstingsverksamheter. I arbetsuppgifterna ingår vidare att ge information och verka för att kunskapen om döva och dövblinda personers situation ökar i samhället.

Anställningsform

Anställningen är ett vikariat 2014-01-15—12-31 (med möjlighet att arbeta 50% upp till heltid). Tjänsten tillsätts under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Kvalifikationer

Du ska vara leg psykolog eller ha annan likvärdig utbildning. Du kommer att ha samtal med personer med hörselnedsättning och med personer som är döva, därför ser vi gärna att du kan teckenspråk samt har kunskap om döva och dövblinda personers livssituation, har erfarenhet av gruppverksamhet och är intresserad av utvecklingsarbete. Du är van att arbeta självständigt, kan ta eget ansvar och har lätt för att samarbeta med andra. Vi lägger stor vikt vid personlig lämplighet och engagemang.

Information om tjänsten

Information om tjänsten lämnas av enhetschef Anita Dath, tel 08-123 351 90, texttel 08-123 496 50. Facklig kontaktperson: Liisa Holtay, Psykologförbundet, tel 08-123 356 34.

Övrig information

Förutom ett kvalificerat och omväxlande arbete med mentorskap och teamhandledning erbjuder vi flextid, friskvård och fri sjukvård. Före erbjudande om anställning ska ett godtagbart utdrag ur polisens belastningsregister uppvisas.

Sista ansökningsdatum: 2013-11-10, refnr: SLSO-13-40663. Tjänsten söks på www.jobbs.sll.se Stockholms läns sjukvårdsområde eller Arbetsförmedlingens platsbank.

Senaste nytt hittar du på:
dovastidning.se

Följ oss på Facebook och Twitter:

www.facebook.com/dovastidning

@DovasTidning

Julias kluriga

Du kan göra frågesporten på egen hand, eller tävla mot vänner. Välj ämne först och gå sedan igenom ledtrådarna en i taget. Svara när du tycker att du kan svaret. (Facit på sidan 26.)

Poäng:

5

4

3

2

1

Geografi: En stad	Den ligger på 58° 42'N 13° 49'Ö	Staden ligger mellan Kristinehamn och Linköping	Spendrups producerar stadens öl	Staden har egen glasstillverkning som heter Klingglass	Där bor nog många som heter Marie...
Historia: Ett årtal	MCMLXXXI	Roland Reagan blev USA:s 40:e president	Tv-serien "Dallas" premiärvisas i Sverige	Riksdagen erkände det svenska teckenspråket	2013 minus 32 blir...
Porträtt: Vem är jag?	Jag lovade hopp i sjön om medlemsvärningskampanjen lyckades	Jag föddes på Internationella Kvinnodagen	Jag har samma förnamn som ishockeyspelaren Zetterberg	Har varit ordförande för SDUF och är nu vice ordförande i SDR	Mitt persontecken är lika med "rektor", "härskare" eller "makt"
Natur: En art	Jag har hatt men inga skor	Används till att ta bort smuts, rester på fat eller sudda på svarta tavlan	En sort är giftig och klädd i en snygg röd hatt med vita prickar	Om man inte sköter om sina fötter kan man få fot...	På hösten plockas vi och blir stekta i smör...
Mat: Mumsigt	Johan Throne Holst uppfann det år 1916, men tillverkningen började år 1919	Fabriken ligger i Upplands Väsby, före 1970 fanns den i Sundbyberg	Daim, Nobelesse och Aladdin är några av många olika sorter	Fazér är från Finland, Lindt från Schweiz och den svenska heter...	Den välkända reklamsloganen börjar med "Mmm..."

FRÅGOR: JULIA KANKKONEN KÄLLOR: NE, WIKIPEDIA M.M.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

VJ-13

Dövas Dag – allas angelägenhet

Årets Dövas Dag arrangerades i Sundsvall, och det hade uppemot 600 deltagare. Jag har bevakat evenemanget i snart tio år nu. Och en sak står klart – Dövas Dag berör.

Diskussionen om att Dövas Dag ska byta namn, ändra riktning och upplägg för ungdomarna kommer inte längre och att något måste hända, annars finns inte Dövas Dag kvar i framtiden, återkommer nästan varje år. Och de olika teman man haft under första dagen, på fredagen, har ofta låtit ödesmättade: hur dövföreningarna ska överleva, hur teckenspråkssamhället kommer att se ut i framtiden och liknande. Gammal skåpmat för en del, nytt för några.

Dövas Dag brukar av tradition börja med en konferens på fredagen. Det var länge en konferens för dövföreningarnas ombud. Numera kan vem som helst delta, men ingen verkar veta det. Så fortfarande är det nästan bara ombud från dövföreningarna och övriga representanter där. Och det är allt som oftast samma personer som får diskutera nästan samma frågor år ut och in. Här missas en stor chans: möjligheten att få med och diskutera med dem som inte är med i någon förening eller liknande.

Och tro mig, de har åsikter om saker och ting. Det finns kanske anledningar till att de inte är medlemmar i en dövförening, till exempel. Vore det inte intressant att höra vad de säger? Då vore en öppen konferens/debatt kring något tema med en bra moderator som lotsar publiken under en timme eller två på lördagen, när det är som mest folk på Dövas Dag en bra ide. I stället för att blöta och stöta frågan i långbänk en hel fredag – Det orkar ingen med. Jag vet några som inte är med i någon dövförening men som åkte över halva landet till Sundsvall för att vara på Dövas Dag och umgås.

Givetvis blir vissa Dövas Dag-arrangemang mer lyckade än andra. Så är det, det är många omständigheter som ska stämma. Men så länge arrangören ser till att programmet täcker alla åldrar och blandar nytt med gammalt och inte bara trycker in en massa programpunkter, utan också lämnar utrymme för umgänge – då kommer garanterat folk. För när allt kommer omkring så vill de flesta kunna ses över en kaffe eller öl medan man kan. Svårare än så är det inte.

Jag minns att en del unga klagade på det dyra inträdet till utställningen på Dövas Dag i Göteborg 2005 medan den äldre generationen, som har mer i plånboken, kom ändå. På kvällen var det en hel del ungdomar på Restaurang Vågen som tog 900 personer. Då var det lapp på luckan. Ungar är mer intresserade av att träffa varandra och festa. Så har det alltid varit. Är det ett lättsamt program på dagen och billigt inträde kommer de även på dagen. Sedan får vi acceptera att tiderna förändrats – att vara på plats är inte självklart längre i vårt digitala tidevarv.

De större dövföreningarna har större resurser att ta sig an ett Dövas Dag-arrangemang medan de mindre bara kan drömma om att få arrangera det – en del av dem går redan på knäna. En tanke slog mig: varför går inte flera dövföreningar ihop och arrangerar tillsammans i sin region? Måste Dövas Dag vara i samma ort där dövföreningen är? Den äldre generationen minns nog Dövas Dag i Visby 1977. Då abonnerade SDR en båt och 300 personer åkte över. Det kan vara en kul grej att förlägga Dövas Dag på ett ställe där få döva annars finns, för att sprida kunskap. Samtidigt som man får se något nytt. Två flugor i en smäll, liksom.

Det är ett sundhetstecken i mina ögon, att många har åsikter om Dövas Dag. Bara man lyssnar in, och tar hjälp av varandra – då lär Dövas Dag finnas kvar i många år till. Och fortsätta beröra.

TOMAS LAGERGREN

DT:s frågetävling under Dövas Dag i Sundsvall

1. Vilken trio tog Sveriges enda medalj i Deaflympics i Sundsvall 2003?

Rätt svar: Ulf Kung, Jonny Bergh, Torbjörn Svenningsson

2. Vad vann de? **Rätt svar: Brons**

3. Vilken distans åkte de?

Rätt svar: 3x10 km

Vinnarna i frågetävlingen fick två trisslotter vardera:

Marijn de Boer, Stockholm

Göran Persson, Gagnef

Lars-Erik Carlsson, Nässjö

Grattis säger vi på DT!

Rätt svar på Julias kluriga

Svar 1: Mariestad

Svar 2: 1981

Svar 3: Henrik Sundqvist

Svar 4: Svamp

Svar 5: Marabou

Flexitext

Nät- och mobilbaserad textkommunikation

Nu finns Flexitext-appen både för iPhone, iPad och Android.

En kostnadsfri
texttelefon till din
mobil, surfplatta
eller dator.

Ladda ner appen via
App Store eller
Google play.
Sök på *Flexitext*

För mer info besök
vår hemsida
www.flexitext.net

Handla i SDR:s webbutik www.sdr-gavan.se

Härlig frotté med SDR:s
logga på den vävda
etiketten med skötselråd.

Rostfri kaffepanna som visslar och rymmer 1,5L. Passar alla spisar inklusive induktionshäll. Lock på hållpipen och ett plasthandtag som inte blir varmt.

Skål med händer i svart
eller vit. Höjd 15 cm och
23,5 cm i diameter.

Välkommen till Järnavägen 11 i Leksand

www.sdr-gavan.se
Taltelefon: 0247-140 65
Fax: 0247-105 97

Välkomsterbjudande:

Vi bjuder på fri Olycksfallsförsäkring i 6 månader!

NY MEDLEMSFÖRMÅN!

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, är en del av UNIK Försäkring. SDR är både delaktiga i styrelsen och har en representant med i prövningsnämnden. Det innebär att SDR är med och påverkar försäkringslösningarna och kan bevaka medlemmarnas intressen om det skulle uppstå en tvist.

För dig som medlem i SDR innebär det att du kan teckna omfattande och trygga försäkringar till förmånliga priser hos UNIK Försäkring. Du kan teckna försäkring för bil, villa, hem, fritidshus, husbil, husvagn, släpvagn, båt och olycksfall för dig och dina familjemedlemmar.

Som ett välkomsterbjudande erbjuder vi dig som medlem i SDR fri Olycksfallsförsäkring i 6 månader (värde 310 kr). Försäkringen ger dig bland annat ersättning för kostnader för läkarvård, tandvård, resor och eventuella merkostnader i samband med en skada. Försäkringen ersätter också vanprydande ärr, medicinsk invaliditet och om du skulle behöva några hjälpmedel efter ett olycksfall.

Telefon: 010-490 09 91

Hemsida: www.unikforsakring.se

E-post: info@unikforsakring.se

UNIK[®]
FÖRSÄKRING